

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ncı maddeleri gereğince, Dışişleri Bakanı Sayın Hakan FİDAN tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 05.12.2025

Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 3 Aralık 2025 tarihinde Ukrayna'dan savaş koşullarında zorla Rusya'ya götürüldüğü iddia edilen on binlerce çocuğun **kimliklerinin değiştirilmesi, aile bağlarının koparılması, ideolojik/askerî endoktrinasyona tabi tutulması ve zorla evlat edinilmesi** gibi uluslararası insancıl hukuka aykırı uygulamaların sonlandırılması ve çocukların **koşulsuz şekilde Ukrayna'ya iadesini talep eden** önemli bir kararı kabul etmiştir.

Söz konusu karar, **91 ülkenin lehte** oyuyla kabul edilmiş olup, uluslararası toplumun büyük bölümünün bu konuda ortak bir tutum aldığı görülmektedir. Buna karşın Türkiye Cumhuriyeti, kararın **ne lehinde ne aleyhinde oy kullanmış; oylamaya katılmamıştır**.

Türkiye'nin;

- **Çocuk hakları sözleşmesine taraf bir ülke** olması,
  - Savaş bölgelerindeki **sivillerin korunması**, özellikle **çocukların savaşın tarafı hâline getirilmemesi** yönündeki geleneksel dış politika duruşu,
  - Hem **Ukrayna** hem **Rusya** ile diplomatik, ekonomik ve güvenlik temelli ilişkilerini sürdürme yönünde izlediği denge politikası,
- gibi gerçeklikler ışığında;

Bu kritik karara dair **sessiz kalması**, kamuoyunda ve uluslararası çevrelerde çeşitli soru işaretlerine yol açmıştır. Türkiye'nin oylamaya katılmama yönündeki tercihinin hangi diplomatik, stratejik, hukuki ve siyasi gerekçelere dayandığı, devlet ciddiyeti adına açık ve net biçimde kamuoyuyla paylaşılmalıdır.

Zira bu tutum; Türkiye'nin **uluslararası insan hakları standartlarına bağlılığı**, Savaş suçları ve zorla nüfus transferi gibi **evrensel suçlamalara yönelik duruşu**, NATO, Avrupa Konseyi, AB ve bölgesel aktörlerle ilişkileri, Türkiye'nin **küresel vicdan siyaseti** iddiası, gibi başlıklarda somut sonuçlar doğurma potansiyeli taşımaktadır.

Türkiye'nin, çocukların korunması ve savaş suçlarıyla mücadeleyle ilişkin küresel standartlardan uzak bir görüntü vermesi, uzun vadede ulusal güvenlik çıkarlarımız, uluslararası itibarımız ve bölgesel diplomasi kapasitemiz açısından ciddi sorunlar doğurabilir.

Bu çerçevede hükümetin bu kritik tercihin ardındaki gerekçeleri, şeffaf, hukuki ve diplomatik zeminde kamuoyuna açıklaması açısından aşağıdaki sorularımın cevaplanması önem arz etmektedir.

SORULAR

1. **Türkiye Cumhuriyeti hükümeti**, BM Genel Kurulu'ndaki söz konusu oylamaya **neden katılmamıştır**? Bu karar hangi kurumsal değerlendirme ve diplomatik gerekçelere dayanmaktadır?
2. Oylamaya katılmama kararı, **Rusya Federasyonu ile mevcut siyasi, askerî, enerji ve ticari ilişkiler** gözetilerek mi alınmıştır?
3. **Türkiye'nin Ukrayna'nın toprak bütünlüğü ilkesini destekleyen resmi politikası** ile bu oylamaya katılmama tavrı arasında bir çelişki bulunduğu düşünülmekte midir?
4. Rusya'nın Ukraynalı çocukları **zorla götürme, kimlik değiştirme, evlat edinme** gibi uluslararası hukuka aykırı olduğu iddia edilen uygulamalar hakkında Türkiye'nin devlet düzeyinde **yürüttüğü herhangi bir diplomatik girişim veya değerlendirme** mevcut mudur?
5. Bu kararın oylamasına katılmamak, **Türkiye'nin gelecekteki barış müzakerelerinde arabulucu rolünü koruma amacıyla** alınmış bir stratejik pozisyon mudur?
6. Dışişleri Bakanlığı'nın, söz konusu kararın kabul edilmesiyle birlikte Türkiye'nin **İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Cenevre Sözleşmeleri kapsamındaki yükümlülükleri** bakımından değerlendirdiği risk ve fırsatlar nelerdir?
7. Türkiye'nin bu oylamaya katılmaması, **ulusal çıkarlarımız bakımından hangi somut yararları** doğuracaktır? Bu karar, ülkemize **ekonomik, diplomatik veya jeopolitik ölçekte** nasıl bir avantaj sağlayacaktır?
8. BM kararında yer alan çocukların zorla nakledilmesi uygulamalarının, **savaş suçu** kapsamında değerlendirilebileceği yönündeki uluslararası görüşler hakkında Türkiye'nin resmi yaklaşımı nedir?